

la rambla de catalunya

(esport i ciutadania)

Segona època. Any III, núm. 56

Redacció i Administració: Rambla Canaletes, 13, pral. — Telèfon 14757

Impremta: Bot, 21 — Telèfon 13000

Preu: 20 cèntims

Un pla que topa amb dificultats

per CARLES ESPLÀ

Durant aquestes setmanes de silenci involuntari han ocorregut moltes coses. Escriure la crònica de tots els successos polítics que han agitat la vida del Govern durant aquest temps resulta difícil. Seria, a més, un entestament inútil. El periodista republicà necessita en aquests temps callar-se molt del que sap. El lector republicà, suposar més

del que li fan saber. En aquest tràgic ens trobem al cap de dos anys d'haver caigut Azafra del poder, de governar-se en república — com es deia aleshores — i d'apagar els esperits. Mai no hem conegut un estiu de tanta eufòria. Per als radicals, Madrid, sense Cortes i en el Poder, és Baden-Baden. Però, a mesura que ha anat minvant la calor,

s'ha posat en moviment la política, ha començat l'agitació i els corrents subterranis.

Hi hagué un moment de perill. No per als republicans, naturalment. Gil Robles parlà a Santiago, sota la fina pluja compostelana, que el cap de la Ceda qualificà de "elementos desencadenados". Parlà davant d'un auditori molt reduït, que ell prengué per "importantes masses", car no serem nosaltres els que li neguem el dret a manejar la hipèrbole. Les seves paraules foren les més dures, agressives i violentes que s'hien pronunciat contra la Constitució. Per al ministre de la Guerra, la Constitució de la República és sectària, antiespanyola, antipatriòtica, persecutòria i covarda. Són qualificatius que la censura ha autoritzat en tots els periòdics d'Espanya.

Féu més el cabdill cedista: declarà-se identitat amb el manifest feixista de les Joventuts del seu partit. Pura parauleria, sens dubte, tot això; frases mitíngues sense altra importància que la d'un recurs dramàtic per a atreure els cedistes en desbandada. Però el propi Gil Robles, que d'aquesta manera se solidaritzava amb la declaració antirepublicana de la JAP, havia dit pocs dies abans, a Santander: "No hi ha règim ni Cap d'Estat que lluri el Poder a una coalició en la qual hi ha una força adversa al règim". Amb altres paraules, el ministre de la Guerra envia des de la Muntanya una tardana adhesió a les famoses notes republicanes del 4 d'octubre. ¿Que passaria així? Doncs no passa res. Una discreta rectificació dels satisfeits a tots. El Govern no donà major importància a l'incident. Tenia plantejat un altre problema més greu: el de la seva pròpia existència. En un de les seves pròpies existència. En un de les seves pròpies existència.

Consell solennment es restablí l'efectivitat. El Govern sortí d'aquell Consell amb un pla polític que l'havien fet a mida. Aquest pla consistia a avançar la data de reobertura de les Cortes, aprovar els pressupostos, donar possessió als nous Ajuntaments i el dia primer de gener, periclitant aquell enorme maquinari caciqual dels municipis rurals, i quan ja estigués tot llest, ampliar el Govern donant entrada a la Lliga i a altres forces conservadores i addictees, i finalment, constituir un ampli front de dretes, i llançar-se amb aquest instrument electoral a la revisió de la Constitució, per tal d'assegurar la permanència en el poder del bloc governamental durant deu anys. Això sembla el conte de la lletera, però responc que és el pla polític que es féu el Govern.

El senyor Lerroux parlà a Montaner, de l'evolució política quan, havent completat la seva missió el partit radical, constituït dos gran partits idonis de dreta i d'esquerra, el del xerrin reposar. On? En quin Olimp? No ho digué, però el suposem. Un anònim progressista l'ha descobert a mitges en unes substancials declaracions recollides per un sagaz periodista.

L'anònim progressista compta ja els mesos que li falten al seu cap per a reintegrar-se a la política combativa. Serà pel desembre del 37. ¿Quin millor cabdill podien tenir les dretes espanyoles? ¿Tal vegada no ha demostrat el seu fervor religiós? Suposa l'anònim progressista que Gil Robles acceptarà la seva direcció. I respecte a les esquerres, se'ls buscarà un cap que no sigui Azafra, naturalment. Tot està previst i arranjat. Aleshores don Alejandro haurà de sacrificar-se una vegada més per la República i acceptarà l'èlevat lloc que se li reserva. Tot això entra en el seu pla, que, naturalment, consta de dues parts. La primera és la que accepta el govern. La segona és la del progressista desconegut. Les dues obcequen, sens dubte, a la mateixa inspiració.

Però no es complia amb la llei de restriccions ni amb la franquesa batura del senyor Royo Villanova. La llei de restriccions està ja a punt de caramell. Solament falta treure-la del forn i servir-la a la taula a les pàgines de la "Gaceta". El senyor Chapaprieta l'ha atès amb una cura extraordinària. Ha anat cuinant plats ministerials fins a formar la pasta de la seva creació. Unes dietes d'aquí, unes hores extraordinàries d'allà, aquella Direcció general que sobra, aquesta altra Sots-secretaria que no fa falta... El senyor Chapaprieta anava assenyant amb la seva vareta de màgic les coses que anaven a desaparèixer en el seu joc de prestidigitació administrativa. Quases ja ho tenia tot preparat, sorgí així que anomenem la qüestió de persones. Aquestes persones són ministres, i quan entre els ministres es plaiteja una qüestió de persones l'assumpte és greu. Es tracta de suprimir no les persones sinó els ministres, i això interessa molt els partits que els tenen destacats en el Govern. Una ratlla vermella del senyor Chapaprieta sobre el pressupost representà la fallida de la proporcionalitat dels partits en el Gabinet.

I en aquest plot estàvem, amb l'assistència del senyor Martínez de Velasco, quan el senyor Royo Villanova recordà que s'havien restituit els serveis d'Obres Públiques a la Generalitat. Llavors la qüestió de persones s'enverinà perquè una d'aquestes persones és el diputat per Valladolid. El millor, han pensat els ministres, és cercar una solució

Els tres dies de Lerroux

Hauríem volgut al seu temps prendre part en el comentari a les tres diades lerrouxistes celebrades ara de poc.

Pel nostre compte, ho ha comentat, però, "Renovación" del dia 10 en els temes que segueixen, que donen una idea exacta dels actes.

La seva publicació a "Renovación", diari lerrouxista, va coincidir amb la marca del senyor Lerroux a Madrid.

DON ALEJANDRO LERROUX

Diu "Renovación":

"Esperábamos que la impotencia rufesca y que bramase la pasión. Ciertas gentes gozan, ya que no agrediendo sin hurtar el pecho, arrojando pellas de barro hediondo sobre aquello que no encuadra en su natural manera de ser, babeando en el prestigio ajeno, dentellando en las más afirmativas realizaciones. Hemos de enojarnos porque a voz en grito pregonen esas purrileas insolentes e insolventes el fracaso de 'El Día de Lerroux en Cataluña'". Hemos de tomar nota de todas las majaderías llevadas a las columnas de determinados periódicos... los que no pueden resistir la presión de las majaderías? Hemos de responder con el agravio a quienes por falta de talla política y moral se hallan incapacitados para agraviar?

En el fondo nos satisface esta greguería estúpida motivada por un hecho de cuyas proporciones y trascendencia ha podido juzgar la opinión imparcial. Lo que lamentaríamos es que desde ciertos sectores se prodigase la alabanza; y afloraran lanzas a los labios aptos únicamente para mentir."

JOSE A. PRIMO DE RIVERA

diputat a les Corts actuals de la República, cap dels feixistes espanyols, els centres polítics dels quals ha calgut clausurar a Santander (després de l'explosió d'unes bombes en un míting d'esquerra) i a Madrid.

Imparcialment hem de reconèixer que a mesura que Primo de Rivera guanya terreny, en perd l'Albinyana.

dilatòria, un ajornament que permet vèncer l'excitació del seu company, i en tot cas suspendre el plantejament de la qüestió política fins que calgui plantar-la a fons per la reorganització ministerial imposada per la llei de restriccions.

Mentrestant, el senyor Royo Villanova forma part de la ponència que ha de revisar la restitució dels serveis d'Obres Públiques.

Aquesta és la situació quan escrivim aquestes quíntilles. Ja es diu que tal vegada calgui retardar la reobertura de les Corts anunciada per al dia 24. I la primera part d'aquell famós pla polític que féu exclamar un dia al senyor Lerroux, a la sortida d'un Consell: "Es el més important dels que ha celebrat aquest govern", aquesta primera part del famós pla, repetim, està ja compromesa i amenaçada. No surten les coses a gust de l'anònim progressista que confia el seu pensament íntim i oserivi les seves esperances a un periodista amic del senyor Maura. Que hi farem!

16 setembre de 1935
Barcelona

La història es repeteix i no per culpa nostra

Un interview amb Enrique R. Ramos

L'antic secretari de la Presidència diu que el pas del conglomerat radical-cedista pel Pode haurà estat útil, perquè així el país podrà apreuar en el seu just valor la capacitat dels que avui encara governen i la dels homes del bienni

Darrerament ha estat a Catalunya — i ha cercat unes setmanes de repòs en la calma dolça del Port de la Selva — el nostre estimat amic senyor Enrique R. Ramos, batallador diputat d'esquerra a les Corts Constituents, sots-secretari que fou de la Presidència del Consell de ministres quan el cap del Govern era el senyor Manuel Azafra.

El senyor Enrique R. Ramos estima les nostres coses i les sent com a pròpies, encara que no sigui català. Ja l'any passat no va saber estar-se de passar una temporada a les nostres costes, i enguany no s'ha sabut estar de tornar-hi.

Homes de confiança de don Manuel Azafra, hem cregut interessant preguntar al senyor Enrique R. Ramos la seva opinió sobre els temes de més palpitant actualitat, i ell s'ha prestat amable a l'interviu — intervü que li ferem dies enrera — quan vam demanar permís per fer sortir aquest periòdic. No ha perdut, però, actualitat el que ens digué.

Després de demanar-nos que saludem en nom seu els lectors de "La Rambla de Catalunya", li fem:

— Com veieu la situació actual?

— La situació actual — ens respon — és semblant a la de la monarquia l'any 30; més complicada, de més difícil sortida, i amb gents d'actituds de poca imaginació i que endutes d'un pueril mimetisme, volen copiar per complet allò que aleshores es va fer, però això és parlar d'eleccions municipals, tal vegada convençuts que no se celebraran. Berenguer i la monarquia parlaven de reforma constitucional, després d'haver-se esgotat les dretes en vuit anys de dictadura; i ara es parla de reforma constitucional per a satisfer unes dretes també esgotades, en comptes de pensar a satisfer les esquerres l'apogeu de les quals és indubtable.

La meua opinió personal és que la reforma electoral la matà Azafra a Bilbao, i entre Mestalla i Bilbao ha deixat agonitzant la reforma constitucional, i tan prompte com deixi d'haver-hi algunes persones convençudes de les possibilitats d'aquestes reformes, les Corts hauran d'ésser dissoltes.

No cregc que la vida d'aquestes Corts hagi estat estèril, com tampoc no ho ha estat el Govern radical-cedista, perquè avui el país pot apreuar en el seu just valor la capacitat d'aquests grups i dels seus homes més destacats, i pronunciar tota la Nació un jui exacte de mereïments que permetran als qui vinguin al davant d'un moviment d'esquerra, que no convé que sigui massa aviat, dirigir la política amb la màxima autoritat, dintre de la República.

— ¿Què ens podeu dir de la unió dels republicans?

— Això de la unió dels republicans és cosa que porta el Comitè del Partit. Per tant, solament té valor d'informació el que jo pugui dir. Al "La Gaceta de Madrid" del dia 14

ENRIQUE R. RAMOS

(Foto Cases)

meu jui, es tracta de coincidències en certs punts programàtics, i del desig d'aprofitar en unes eleccions totes les forces, però sense que pugui pariar-se pròpiament d'unió, sinó de l'abdicació dels uns i dels altres a un desig popular que tendeix a centrar-se al voltant d'Azafra totes les forces útils i utilitzables.

— De la política catalana, que en penseu?

publica el decret prorrogant els estats de guerra i d'excepció als llocs que es determinen. Diu així:

"De conformidad con el Consejo de Ministros y a propuesta de su presidente, formulada previo acuerdo de la Diputación permanente de las Cortes, con arreglo a lo prevenido en el artículo 42 de la Constitución,

Vengo en decretar lo siguiente:

Artículo primero. Se prorroga por treinta días más, a partir del 13 del actual, el estado de alarma decretado por Decreto de 10 de mayo de 1935, con sujeción a lo preceptuado en la vigente ley de Orden público, en los territorios de los Gobiernos generales de Asturias y Cataluña (con excepción de Barcelona y su provincia, en que se mantiene el estado de guerra decretado en 28 de junio último), y en las provincias de Madrid, Zaragoza, Guipúzcoa, Vizcaya, León, Huesca, Navarra, Palencia, Santander y Teruel, y plazas de soberanía: Ceuta y Melilla.

Artículo segundo. Se prorroga por igual número de días, a contar desde la misma fecha, el estado de prevención en las restantes partes del territorio nacional.

Dado en Madrid, a 13 de septiembre de 1935. — Niceto Alcalá Zamora. — El Presidente del Consejo de Ministros, Alejandro Lerroux."

— No en sé prou, de política catalana.

lana, per a opinar sobre el seu estat actual, ni crec que pugui opinar-se amb llibertat mentre no n'hi hagi. En política, el millor amic és el temps, i aquest va ensenyant que la reconquesta de la República haurem de fer-la entre tots, remant a compàs, i que potser Catalunya, que té bones tradicions d'educació política, hagi de brindar molt aviat a tot Espanya l'exemple d'una vigorosa harmonia interior que als altres serveixi d'estímul i a la pròpia Catalunya de consoladora prova del seu vigor. Qui donarà la sortida? El poble, que ja s'està manifestant.

— Quan, el proper acte d'Azafra?

— Hi ha hagut rumors d'un acte republicà per l'octubre, a Madrid. Efectivament, Acció Popular surt al pas amb allò que podríem anomenar república avengada, i ens anuncia una concentració per al dia de la festa de la Raça, i és que aquest partit s'adona que la iniciativa política està novament a mans d'Azafra; pot assegurar-se que, per ara, no hi haurà cap acte en el qual prengui part el senyor Manuel Azafra. El partit d'Esquerra Republicana es reserva organitzar-los on i quan les circumstàncies ho aconsellin. Els que fins ara s'anuncien són entretenciments de reporters i no informats.

I en arribar a Ramos s'ha acomodat de nosaltres efusivament, restant-nos la seva simpatia pels nostres lectors i amics.

PIUS XI

Desitgem que les aspiracions, exigències i necessitats d'un gran poble, que és el nostre, es vegin satisfetes i reconegudes.

Del discurs del Papa als combatents el dia 7 del present.

Destaquem aquests mots que digué el Sant Pare de l'Església catòlica, i que han estat reproduïts per tots els diaris.

"Fins ara tots els Sants Pares es consideraven ciutadans de tot el món, i el seu poble el constituïen els fills de tots els països de l'Univers."

Pius XI ha trencat la tradició i ha declarat que el seu poble és el poble italià, i declara que desitja que les seves exigències es vegin satisfetes i reconegudes.

La mort de Luis de Sirval

El dia 8 d'agost varen cloure's a Oviedo les sessions del Consell de guerra seguit contra el tinent del Tercer Dimitri Ivanov, com a autor de la mort del periodista Luis de Sirval.

Els tinent Florit i Pando, que l'acompanyaven, foren absolts, i el tinent Ivanov fou condemnat a sis mesos i un dia de presó com a autor d'un delicte d'homicidi per imprudència.

Tot seguit de signada la sentència, el tinent Ivanov, que es trobava en presó preventiva, fou alliberat.

LUIS DE SIRVAL

El dia 12 d'agost la censura autoritzà la publicació del document següent:

"No podríamos comentar como es debido la sentencia, absolutoria en realidad, pronunciada en la causa por el asesinato del periodista Luis de Sirval, ni menos podríamos comentar su proceso ni la vista pública de éste.

Esperamos todavía que en última instancia el Tribunal Supremo, saliendo por los fueros de la conciencia, restablezca las normas de la justicia y no deje sin sanción una muerte tan alevosa, ejemplo insuperable de la anarquía desde arriba y de la desmoralización pública que arruinaron al régimen monárquico y son los mayores obstáculos que impiden lograr toda manera de vida civil entre los españoles.

Ante la sentencia recaída en la causa por el asesinato de Luis de Sirval, muchos, sin duda, hemos contraído espontáneamente un compromiso, que para darle forma nosotros quisiéramos hacer público declarando que nos comprometemos a pedir en su día la revisión del proceso si prevalece la sentencia dictada.

Madrid, 8 de agosto de 1935.—Miguel de Unamuno, "Azorín", Julián Besteiro, Antonio Machado, Juan Ramón Jiménez, José F. Montesinos, José Bergamín, Corpus Barga."

El dimarts passat la Sala de Vacances del Tribunal Suprem dictà sentència en el recurs interposat contra la que pronuncia l'Audiència d'Oviedo per la mort del periodista senyor Luis de Sirval. El Suprem ha acordat que no hi ha lloc al recurs.

El divendres passat tingué lloc a Barcelona el Consell de guerra sumaríssim contra el ciutadà Ernest Espels i Rossic, acusat d'excitació a la rebel·lió.

Segons el sumari, el dimarts dia 10 passaven prop del Fossar de les Moreres tres membres d'Acció Ciudadana, anomenats Solano, Fernández i Guitart, els quals s'adonaren d'uns pasquins de caràcter catalanista enganxats de fresc. En passar pel carrer de Montcada trobaren el processat, el qual deturaren i escorcollaren. Els tres d'Acció Ciudadana declararen haver-ll ocupats tres pasquins com els que els havien cridat l'atenció, i un exemplar de la publicació nacionalista *Ferns*.

Conduït el ciutadà Espels a la Prefectura de Policia, negà haver enganxat els pasquins, i digué que tres exemplars que n'hi havien donat pel carrer els havia llençat sense ni tan sols llegir-los.

El fiscal militar estimà els fets com a constitutius d'un delicte d'excitació a la rebel·lió, clarament marcat, amb l'aggravant d'ésser comès la vigília de "la commemoració d'un fet de caràcter separatista". Demanà per al processat la condemna a dotze anys de presó major.

Acabada la vista pública, es reuní el Consell de guerra per a dictar sentència i condemnà el ciutadà Ernest Espels i Rossic a dotze anys de presó major.

Es arrossars del Baix Ebre - La tragèdia de s pagesos d'Amposta.
Un molí arroser molt muntat pels petits agricultors. - Avantat-
ges de la unió. - Una quarta part de l'arros que es cull al territori
de la República és cata à

per VICENÇ RIERA

—Anem a veure el molí? — diu Forcadell.
 —No podriem veure els camps, abans?

—Anem a veure els camps!
 Marxem carretera enllà sota un sol acalorador i enmig d'una polseguera asfíctia.

Josep Forcadell va al davant. Presqueu, l'home!

Al darrere anem nosaltres, xops de suor, empassant-nos la pols, quasi sense esma d'admirar la magnificència del verd dels camps d'arros...

Forcadell, un pagès viu com una musella, bru i secadit, ens explica en el parlar tortós més pur, que el cultiu de l'arros necessita molta aigua, llum i calor.

No temim res a dir per l'aigua i per la llum, però... (no podria passar amb un xic menys de calor?)

La necessitat de l'aigua ha fet que el cultiu de l'arros es fes, amb preferència, a terrenys pantanosos, on l'estanyament de les aigües, amb les seves fermentacions i putrefaccions de matèries orgàniques, facilitades per la calor, aquesta altra necessitat de l'arros, produïa als habitants de les comarques arroseres malalties infeccioses que eren atribuïdes a l'arros.

Però si s'evitava l'estanyament de les aigües, que no és pas necessari per al cultiu, tots els perills de les malalties desapareixien.

Els camps destinats al conreu de l'arros són dividits en bancals nivellats, per un extrem dels quals entra l'aigua i per l'altre surt per a caure al bancal veí més baix fins que surt del darrer bancal.

L'arros és sembrat als planterers. Unes setmanes abans de la sembra els planterers són inundats. Segueixen, després de la inundació, una sèrie d'operacions consistents a tancar l'entrada de l'aigua i el desguàs consegüent, a treballs de la terra i a noves inundacions fins que el planterer està en disposició de rebre les llavors.

Aleshores se sembra. És al març. L'arros surt i creix. Quan té un palm d'alçada és trasplantat als camps definitius.

A la tardor se sega. Després es bat i es posa a assecat.

—Si veniu per la sega veureu tot això ple de dones i xiquets treballant com negres!

Sembla que els enemics de l'arros són la pedregada, el vent, la insuficiència d'aigua i diversos insectes.

Després de contemplar els camps amb tota l'admiraació que ha permès la temperatura anem a veure el molí. Forcadell i Carazo, l'administrador de la "Càmbra Arrosera", ens expliquen el funcionament de totes les màquines que anem veient.

Uns ventadors separen de l'arros les partícules de palla que encara l'acompanyen.

Una altra màquina destrueix les petites pedres del gra.

Unes molins arrenquen, en diverses passades, la cloïlla de l'arros. Tot això junt, després de cada passada va a unes màquines que destrueixen la cloïlla de l'arros.

Unes altres màquines destrien l'arros trencat del sencer.

El gra quasi sempre passa d'unes operacions a les altres d'una manera automàtica.

Per fi queda blanc i en condicions d'anar a la cassola.

Aleshores ens ensenja i emmagatzema.

Hi ha moltes vegades una darrera operació: el matissat, que consisteix a donar uns banys d'oli a l'arros. Aquests banys tenen per objecte evitar que la humitat de l'aigua faci malbé el gra i, naturalment, el matissat només cal fer-lo quan l'arros ha d'ésser transportat per mar, però com que es dona el cas que l'arros matissat té una aparença molt més bonica, queda brillant, sembla més net, ara tothom vol l'arros matissat, encara que el matissat no li afegeix cap qualitat.

Ens ensenyen una altra mola.

—Aquesta mola és per a fer farines.

—Farines d'arros?

—Sí. Farines per a purés, per a la cervesa i altres begudes; que les fem de l'arros trencat, si aquest és de bona qualitat; si és fluix la farina que en surt serveix per a fer midó.

Admiro la grandiositat del molí.

Oh! Doncs funcionant normalment no dona pas l'abast per a desclafollar tota la collita dels socs! Aquest any ha calgut treballar per torns...

Els obrers treballen amb un delit fantàstic.

dament. [Ha començat, per a ella, una època de benestar que tenen guanyada amb les misèries que els han fet passar i amb els abusos de que han estat víctimes!]

Josep Forcadell ens explica com s'ha produït el canvi.

Debut a l'ègoisme dels industrials, dels que compren l'arros als agricultors i li treuen la cloïlla i el deixen en condicions de consum, arribant a un moment que el conreu de l'arros era treballar per als altres.

Els preus que els industrials posaven arbitràriament no arribaven a cobrir les despeses de l'agricultor, que moltes vegades ja havia despesat en adobs quantitats superiors a la que l'industrial li pagava per la seva collita.

La vida s'encarria i el pobre pagès ja estava aclaparat pels deutes.

Algunes vegades els industrials avançaven quantitats als agricultors, però ho feien en unes condicions tan inexplícables, que molt sovint, al cap de dos o tres anys, els camps dels pagès passaven a ésser propietat de l'industrial, i és per això que a la zona del Baix Ebre hi ha molts industrials que tenen propietats de les millors.

El pagès era, per altra banda, explotat pel comerciant d'adobs que li imposava uns preus abusius.

El pagès no sabia si podia aconseguir els adobs a més bon preu, i moltes vegades estava compromès per deutes contrets i es veia obligat a comprar a un proveïdor determinat davant l'amenaça d'un embargament o d'un desnonament.

Els petits agricultors eren les primeres víctimes dels industrials. Els grans reservaven les ayes col·lectives en espera que després d'haver venut aquells el seu arros als preus rebentats fixats pels industrials, aquestes, en no trobar al mercat tot l'arros necessari, apurarien els preus, però es donava el cas que degut a la resistència econòmica dels industrials, que els permetia esperar més del que els grans agricultors creien, i degut a que els petits agricultors són molts i proveïen els industrials en quantitats suficients perquè aquests comencessin el seu negoci, els grans agricultors acabaven venent també l'arros als preus rebentats que fixaven els industrials.

Arribà un moment que els pagesos modestos van dir: "Prou!"

I es van associar. Van fundar la "Càmbra Arrosera".

Quan tres-cents vint-cinc pagesos arroseros van dir: "Prou!", era l'any 1927.

De moment el "Prou!" energic dels tres-cents vint-cinc pagesos no va tenir efecte.

Els s'associaven principalment per tal d'evitar que els industrials continuessin fixant els preus d'una manera arbitrària. Els industrials van contestar no comprant l'arros dels pagesos associats.

Difficils primers temps!

Els pagesos no es desanimaren. Són gent dura, acostumats a tota mena d'adversitats i no es desanimen amb facilitat. Van continuar tenenent l'obra començada.

L'any 1928 van construir dos grans magatzems que van resultar insuficients per a la collita dels socs i es va haver de recórrer a magatzems llogats, als quals, degut a les males condicions dels locals, es feren mal-

bé grans partides d'arros que hi havien entrat en bon estat.

L'any següent la "Càmbra Arrosera" construïa dos nous magatzems i uns grans associats que van millorar remarcablement les col·lectes dels socs. Es van comprar màquines.

Els pagesos començaven a veure els avantatges de pertànyer a la Càmbra i el nombre de socs augmentava.

Com que els industrials persistien en la seva actitud de no voler comprar l'arros dels agricultors de la Càmbra, aquests van decidir construir un molí i servir directament l'arros, blanc, als mercats consumidors.

El molí fou construït l'any 1930.

Els pagesos de la Càmbra no s'hi van posar per poc i van aixecar el molí més modern i més ben utilitzat de tot el territori de la República.

Es el més gran de Catalunya. A València n'hi ha, potser, cinc o sis de més grans, però cap d'ells tan ben muntat. La gent entesa queda admirada en veure'l.

Per a muntar el molí calgué recórrer a un préstec que feu la Caixa de Pensions. Les aportacions dels socs haurien estat insuficients per a una obra d'aquesta importància, perquè es reduïen a una acció de vint-cinc pessetes per cada cinc jornals de camp cultivat.

Actualment els socs de la Càmbra són més de mil. Són els agricultors modestos de la comarca. El 90 per 100 d'ells són arrendataris, i el 80 per 100 treballen camps que no arriben a una extensió de deu jornals.

Un dels avantatges que els socs troben a la Càmbra és la facilitat per a l'adquisició d'adobs, la conveniència dels quals en el cultiu de l'arros ha quedat demostrada amb el fet que gràcies als adobs aquests darrers anys els camps han doblat el seu rendiment. Durant l'any passat la Càmbra ha pagat més de cinc-cents mil pessetes per adobs.

Avui por dir-se que la Càmbra és la reguladora dels preus dels adobs, que abans comerciants gens escrupolosos venien a preus abusius. Avui aquests comerciants es veuen en la impossibilitat de vendre a preus més alts que els que fixa la Càmbra, fins i tot per a vendre a pagesos no associats, per la qual cosa resulta que la Càmbra beneficia indirectament tots els agricultors del país.

Pregunto a Josep Forcadell, en arribar en aquest punt de les seves explicacions, quin proporcio tenen els socs de la Càmbra en l'extensió dels camps destinats al cultiu de l'arros al terme d'Amposta.

Forcadell ens diu la mà a la barba i aixeca el cap en l'aire, aclucant els ulls. Calcula, calcula...

—Això aquest ens ho dirà de seguida.

"Aquest" és Joan Carazo, l'administrador. Un home poc parlador que va vent com aquell que res... Coneix perfectament tot el que fa referència a l'administració de l'entitat i en qualsevol moment pot donar el detall més insignificant, la dada més intrascendent que li demanem.

Carazo ens diu que a tot el Baix Ebre hi ha aproximadament uns 64.000 jornals de terreny dedicat al cultiu de l'arros. D'aquests, 23.000 pertanyen al terme d'Amposta.

—I als socs?

—Els socs, en treballen 14.000, la majoria dins el terme d'Amposta, i la resta als termes veïns.

Demano xifres de producció.

—El Baix Ebre — em diu Carazo — produeix una quarta part de l'arros que es cull en tot el territori de la República. Les altres tres quartes parts són la producció de València, Castelló, Alacant i Múrcia. La producció a la zona del Baix Ebre és d'uns setze sacs de 81 quilos per jornal. La collita dels socs de la Càmbra, aquest darrer any ha estat de més de cent mil sacs.

Aprofitant un moment que Carazo no el pot sentir Forcadell em diu:

—Es un xic molt llest. I molt treballador!

Demano a quins mercats la Càmbra ven els seus arrosos.

Ara és Forcadell el que em contesta.

—Catalunya i Andalusia. Més de dues terceres parts del nostre arros és consumit a Catalunya i cal remarcar que Catalunya, principalment Barcelona, és un mercat molt exigent quant a la qualitat, i això demostra que l'arros del Baix Ebre és tan bo com el famós arros valencian. Es dona molt sovint el cas que arros de la nostra comarca és venut al mercat com a arros valencian. L'altra tercera part de la nostra producció és venuda a les províncies andalusines.

Carazo m'ensenya els balanços del darrer exercici. La Càmbra ha tingut un moviment general de divuit milions de pessetes.

Observo que els préstecs als socs han pujat durant l'exercici a cent cinquanta mil pessetes.

Forcadell m'explica que els socs es van referent de la situació econòmica angustiosa a què els havien dut els seus tractes directes amb comerciants d'adobs i industrials, i que tothom espera que molt aviat cap soci no haurà de recórrer als préstecs.

Sembla que el més terrible dels mesos és el de desembre, que és quan venen les lletres dels adobs, dels préstecs, dels arrendaments, etc.

Ens presenten Adolf Fabregues, tesorero de la "Càmbra Arrosera".

Forcadell ens ha fet un gran elogi d'aquest home.

—Es un dels puntals més fermes de la societat.

I ens ha explicat que és l'únic gran propietari associat a la Càmbra.

Tothom, en parlar d'ell, ho fa amb gran respecte. "Lo sinyor Fabregues" per a ell.

"Lo sinyor Fabregues" ens explica que fa dos anys, per tal d'evitar que els socs de la Càmbra continuessin comprant l'arros, amb cloïlla al preu que els donés la gana en perjudici dels agricultors i de l'economia del país, Marcell Domingo, ministre d'Agricultura, va decretar que els agricultors es sindicessin obligatòriament i va regular, per disposicions posteriors, les seves relacions amb els industrials.

Quan deixem Fabregues i Forcadell i Carazo, és ja hora de dinar. Anem a la fonda serveixen — naturalment! — arros. [Un arros amb llagostins pescats aquell mateix dia a Sant Carles, que és una obra d'art!]

Un interessant interviu sobre política econòmica amb don Julio Carabias, ex-governador del Banc d'Espanya

Un judici molt cru sobre els elements capitalistes i la inconsciència de les classes conservadores

per J. PASTOR WILLIAMS

JULIO CARABIAS

puguin derivar-se del pla ministerial.

—I com judiqueu aquell pla de conversió del Deute?

—Llevat del traspass dels Bons or al Centre de Contractació de Moneda, que considero un desenort, em sembla irreprotxable. Es clar que no ofereix dificultats d'importància. El rendista no ha sofert fins ara perjudicis que puguin merèixer tal nom. A canvi dels títols que posseïa s'hi han lliurat d'altres d'interès efectiu dels quals és el mateix.

—En què consisteixen aleshores els beneficis per a l'Ertari?

—En l'ajornament de l'amortització. Els títols recollits havien d'ésser reemborsats totalment en el transcurso de disset anys, temps que quedava de vida a l'amortitzable de 1900. El nou Deute s'amortitza en un termini de 50 anys a partir de 1945. Es així que durant els deu primers anys el servei d'amortització d'aquesta part de Deute deixarà d'ésser una càrrega en el pressupost.

—No es tracta, doncs, d'una economia real.

—Evident. Es simplement una desgravació pressupostària, i així ho reconegué al Parlament el sinyor Chapaprieta.

—Però l'ajornament de l'amortització perjudicarà el possessor, respecte de la seva situació anterior a la conversió.

—Pràcticament, no. El mercat bursàtil li proporcionarà, quan li plagui, el mitjà de reemborsar-se. Però a més se li ha concedit, com era de raó, la facultat d'optar entre el reemborsament i l'amortització dels títols. La conducta de l'Estat no ha pogut ésser més correcta. No s'ha apel·lat als expedients d'apressament, coaccions i subterfugis dels quals altres països ens ofereixen abundosos exemples.

—Creieu que s'aconseguirà desenrotllar completament el pla?

—La part més difícil, si ha de realitzar-se amb subjecció a les normes anunciades pel ministre, serà aquella que es refereix al Deute exempt de la contribució d'utilitats. Ha d'ésser una prova interessant. Es tractarà d'una operació de conversió de Deute, realment típica, en la qual ha d'anar-se a la reducció efectiva de l'interès, minoració que imposarà un sacrifici al rendista, traduint-se en economies positives per a l'Ertari.

—Heu dit que el traspass del Deute or al Centre de Contractació ho consideràveu un desenort. Per què?

—Perquè al meu criteri no s'acon-

seguren els objectius que persegueix el ministre tocant al problema del canvi. L'entestament d'entestament la conversió del Deute or en el problema del canvi malmetrà l'operació, la qual, des d'altres punts de vista, era perfecta. La qüestió no podria explicar-se així, de passada. Resultaria una exposició massa prolissa. L'he analitzada en una sèrie d'articles publicats a "La Libertad". M'atinc a aquelles manifestacions, sempre amb el desig d'equilibrar-me. Els resultats de l'experiència, si algun dia són coneguts, demostraran qui estigué en el cert.

Però el Centre de Contractació sembla que ha millorat sensiblement.

—Ho celebraria. Però no són aqueses les meves notícies. Ben al contrari, segons les dades el mal s'agreuja cada dia, per la persistència en els endarreriments, que fa que l'actual estabilitat del canvi sigui una ficció.

—No s'ha restablert l'assegurança del canvi?

—Això s'ha dit. Però el cert és que l'assegurança del canvi, tal com ha d'entendre's perquè compleixi la seva finalitat comercial, no existeix. Que ho diguin els professionals, els importadors interessats en la qüestió. Ningú millor que ells podria comprovar-ho.

—Aleshores el problema del canvi tendeix a complicar-se?

—Dissortadament aquesa és la realitat. En aquests dos darrers anys es desatengut, fins a considerar-lo inexistència. L'herència recollida pel sinyor Chapaprieta és ben trista.

Les mesures que ell podrà adoptar havien de resultar inefectes. I el pitjor és que qui el succeïxi en el Ministeri haurà de recollir en aquest ordre de coses un llegat molt més lamentable.

—Resulta més profitosa l'obra del bienni?

—La tasca econòmica dels primers Governos de la República, amb tot i ésser més difícil, fou molt més fecunda. Es intuït que intencion negar-ho els seus detractors. Només cal citar la reforma de la Llei del Banc, l'estabilitat monetària i la implantació de l'impost sobre la renda, seria suficient per a enlairar-la. La creació d'aquesta tributació estigué en el propòsit dels Governos de l'antic règim. Encertà a incorporar-lo al pressupost — és clar que com assaig — amb avantatge sobre els projectes anteriors en l'abast i la formació tècnica de l'impost, el sinyor Carner. La mort d'aquell insigne patriota fou una gran desventura per a la República. El capitalisme ha estat injust amb aquells Governos en els quals formaren els homes més representatius del règim. Lluny de col·laborar en allò que era una obra nacional renovadora i fecunda, la dificultat amb actituds de resistència i inhibició quan no de rebella. El proletariats no fou més just en certs sectors — cal dir-ho tot — amb aquells Governos. Quan no serviren els seus interessos de classe amb la celeritat o en la mesura que aquella part del proletariats es considerava amb dret d'exigir, hostilitzà la República col·locant els seus governants en trànsils de terrible angúnia. Però els principals culpables que l'obra de reconstitució econòmica es malmeté foren aquells elements capitalistes la campanya d'oposició dels quals, en la que culminà la inconsciència de moltes de les classes conservadores, serà quelcom memorable en els annals de la República. Tots els egoïsmes, totes les passions es confabularen en l'entestament derrotista...

I el sinyor Carabias, considerant que ja ha dit prou, posa fi a l'entrevista.

Notes polítiques diverses

Falsedat

El sinyor Costa i Dén ha escrit a "La Veu", parlant de l'onze de setembre:

"Els consellers de Lliga Catalana i els consellers del Municipi de la mateixa Lliga van portar, com de costum, llurs ofrenes al Conseller en Cap."

Això és fals. Cap conseller (gestor) no s'hi va acostar. Ni de la Generalitat ni de l'Ajuntament. A "La Veu" ja ho saben, però menteixen a consciència.

El darrer número de «Política»

Hem rebut el número 27 del setmanari "Política", que, entre altres originals d'interès, publica els següents:

"Azaña y su rebelión, la obra maestra", per L. B. "Un plan político que empieza por la ley electoral y acaba por la reforma de la Constitución". La agrupación madrileña de Izquierda Republicana, Italia gen darne espontáneo de la civilización", per Joan Guixé: "Los emboscados", per J. Díaz Fernández; "En el aniversario de la dictadura", "Declaraciones de Marcelino Domingo sobre el problema del trigo y la situación política", "Sobre el Plan político de

las Izquierdas Republicanas", cròniques sobre la situació internacional, teatres, etc.

També publica dibuixos originals de Msida, Bluff, Menda, Soks, Robledano i Elík.

Després d'Hostafrancs

Llegim a "La Vanguardia":

"En Barcelona celebraron una conferencia los señores Cambó y Lerroux. — Dice "A B C" que debió pasar inadvertida en Barcelona la conferencia que el lunes sostuvieron el presidente del Consejo y el jefe de la "Lliga Catalana", don Francisco Cambó, a pesar del gran interés político que de ella habra de deducirse" en breve.

Añade que la conversación fué larga y en ella se examinaron los problemas actuales, mostrándose el señor Cambó muy reconocido al Gobierno por la deferencia con que ha tratado en Cataluña al partido regionalista."

I els Centres d'Esquerra clausurats

Llegim:

"El Consejo Nacional de la J. A. P. ha publicado una nota, dando cuenta de su decisión de aplazar el acto nacional de dicha entidad, que había de celebrarse en Madrid el 20 del próximo octubre. Dice la nota que este aplazamiento no es suspensión, sino indeterminación de fecha, por lo que las organizaciones deben seguir los preparativos para llevar a cabo la concentración, en el plazo de pocos días, cuando se dé la orden para ello."

**LLET
CONDENSADA
MARCA**

"EL NIÑO"

La Llet Condensada marca "El Niño" per la constància de la seva alta qualitat segueix mereixent la més absoluta confiança dels seus nombrosos consumidors. Demani avui mateix a SOCIEDAD LECHERA MONTANESA A E. Via Laietana, 46 - A, l'interessant folletó

"Utilitats culinàries de la Llet Condensada marca 'El Niño' que li serà tramès gratuïtament"

Comprí Llet Condensada "El Niño" i miri al darrere de les etiquetes, jo que moltes porten premis en metàl·lic

Aquest número ha estat passat per la censura

L'aventura feixista a l'Àfrica

Resum complet del conflicte

per UMBERTO ERRANCE

HAILE SELASSIE I, NEGUS D'ABISSÍNIA

La situació es precipita ràpidament.

La intervenció de les gran Potències, la Lliga de les Nacions, les apel·lacions a la raó, tot és en va. Mussolini no pot abandonar ni abandonarà l'Abissínia per les raons imperials i de prestigi que hem exposat diferents vegades als nostres lectors. Aquesta és l'única vegada que Mussolini serà coherent fins a la fi, i no per la seva voluntat, sinó perquè està afeblit pels lligams de la seva pròpia política.

Resumim en termes breus i sintètics tota l'amplitud del conflicte i posem aquesta pregunta: «Per què Itàlia pretén conquerir Abissínia?» La resposta és senzilla: Primer, perquè el govern italià acut per la misèria i la fam del poble, necessita un diversiu. Segon, perquè després d'haver sofert fracassos diplomàtics a Albània, als Balcans i a Alemanya, té absoluta necessitat de refer i enfortir les il·lusions de les masses feixistes que han arribat a prop de perdre la confiança en la infalibilitat del Duce i de la mistificació feixista. Els acords franco-italians de gener, en lloc d'haver donat als feixistes una prova de la grandiositat habilitat del «Duce», han demostrat que Mussolini, després d'haver durat tretze anys insultat, escarnit i promès destruir França, al moment del perill ha anat a refugiar-se sota les ales de la República democràtica, accontentant-se — després de l'aliança franco-russa — de fer un paper secundari, perquè els seus militars d'Itàlia, una vegada entrada Rússia en la combinació han perdut el noranta per cent de llur valor.

Tercer, un cop fets els acords amb França, Itàlia ha hagut d'abandonar la propaganda irredentista a Dalmàcia, a la Mediterrània (Còrsega), a Tunís, etc. El somni feixista s'ha fixat en l'escut de Malta, on Anglaterra no va tolerar-hi cap propaganda i a la primera farranada irredentista va contestar-hi expulsant la llengua italiana. Fou la primera... conquesta imperial de Mussolini.

Havent perdut, diplomàticament, tot això, que li deixava el feixisme italià per a mantenir viu l'esperit guerriller i revirar la fe en l'imperi promet.

Calia trobar en alguna part del món un «enemic secular», un poble a redimir.

I heu-aci per què es pensà en Abissínia.

El feixisme italià justifica la seva voluntat d'adquisició dient que, essent Itàlia massa petita per al poble italià, necessita exemplar els seus límits i donar a aquest poble la possibilitat d'anar a colonitzar l'Abissínia.

I això no pot ésser. Per aquestes raons, el clima abissini no és suportable per als europeus; allí on és possible de viure-hi hi ha els negres que mai no consentiran d'esdevenir esclaus dels italians.

Itàlia posseeix ja tres colònies a l'Àfrica i aquestes són les més deshabitades de tot el continent negre (de 6 a 43 habitants per quilòmetre quadrat); si les colònies es poguessin poblar amb blancs Itàlia ja hauria poblat la Líbia, la Somàlia i l'Eritrea; però no és possible. I de la mateixa manera que no és possible en aquestes tres colònies, tampoc no ho és a l'Abissínia. Un exemple: la part utilitzable de la Tripolitània (italiana) és igual a la part utilitzable de la Tunísia (francesa), però a la Tunísia francesa hi viuen 100.000 italians, mentre que a la Tripolitània italiana només n'hi viuen trenta-cinc mil.

Les raons? Les raons «morals» són que les condicions de vida són les mateixes a les colònies que a Itàlia, i quan els ciutadans italians es resignen a abandonar la pàtria, ho fan únicament perquè a l'estranger hi troben més recursos: emigrar per tenir els mateixos amos, els mateixos mètodes i — sobretot — el mateix govern que a Itàlia, i mil vegades no!

Per altra banda no és una cosa prou que Itàlia estigui massa poblada. Si fos així el govern feixista no proposaria per una major natalitat, amb la institució de premis a les famílies més nombroses i a les mares més prolífiques. Si el govern feixista creu oportú de promoure la «batalla demogràfica», és que Itàlia deu tenir una població més aviat escassa per al seu territori. I si no fos així, si fos veritat que els italians són massa per la terra que tenen, ¿què hauríem de pensar d'un

govern que encara vol multiplicar-los?

El poble, però, sap com les gasta el govern feixista i a la «batalla demogràfica» respon... alentint els naixements. I si Mussolini continua insistint a manar els italians que facin fills, és possible que Itàlia acabi per ésser una de les nacions menys prolífiques d'Europa. (Segons les estadístiques feixistes, els naixements a Itàlia en els primers cinc mesos del 1935, han estat 430.783, o sigui 9.437 menys que en els mateixos mesos del 1934.)

El govern feixista sap que cap conquesta colonial no podrà servir mai per a les masses italianes, que vulguin emigrar; a aquestes els calen grans colònies de treball. L'Abissínia no ho és ni ho pot ésser, però admetem la hipòtesi que ho sigui, una guerra de gran estil per a conquerir-la, donat el moment econòmic i polític que travessam, seria l'error més espantós que es pugui concebre. Sense comptar que — com hem vist en altres articles — ja no existeixen colònies que rendeixin, perquè totes sofreixen una forta crisi i perquè tots els pobles colonials tendeixen a alliberar-se de llurs dominadors.

Itàlia no té ni els capitals que necessitaria per a valoritzar les tres colònies que ja posseeix; té 152 milions de deute intern, onze milions d'obres públiques no pagats i un balanç anual d'una quantitat semblant de milions de déficit. La línia ha abandonat la famosa cota 60 i està mortalment ferida; els preparatius per a la guerra d'Abissínia costen ja altres set milions i mig!

Les colònies que Itàlia posseeix hi han costat 25 milions; en aquestes colònies no hi viuen més que 35.000 italians, la major part militars i funcionaris de l'Estat. Si fem comptes veurem que cada Itàlia que viu a les colònies costa a la nació prop d'un milió de llires. Evidentment és un xic car!

I noteu que quan es feren les con-

dições de guerra d'Abissínia, el

govern feixista va dir que la

guerra d'Abissínia era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

guerra de defensa, que

era una guerra de

defensa, que era una

assenyalats, àdhuc en els mateixos mapes italians, com pertanyents a Abissínia, algun d'ells (Ual-Ual per exemple) a 150 quilòmetres lluny de la frontera italiana.

Contra tots aquests incidents Abissínia ha apel·lat a la Societat de les Nacions, de la qual no ha obtingut cap satisfacció malgrat haver respectat rigorosament els seus tractats amb Itàlia.

Anglaterra, si hagués volgut, hauria fet passar a Mussolini les ganes de llançar-se a cegues en l'empresa, perquè l'opinió britànica (i sobretot la finança) ha tingut sempre una influència decisiva en la política exterior italiana. Anglaterra controla el Canal de Suez i els territoris del Sudan per on han de passar les esquadres italianes si volen atènyer per la línia més curta, l'Eritrea i la Somàlia.

Anglaterra no s'ha oposat a res, però empena per l'opinió pública anglesa, decididament contrària a l'aventura feixista, fa present que a part dels arguments diplomàtics de pura formalitat, les raons substancials que inclueixen el govern de Londres a prendre posicions, són les següents:

1. Anglaterra tem que una guerra a Etiòpia desencadeni greus disturbis al Sudan anglès, la qual cosa l'obligaria a mobilitzar gran part de les seves forces colonials.

2. Si Itàlia aconseguís de conquerir l'Abissínia i arribés a controlar les fonts del Nil Blau, tota la vida econòmica del Sudan anglo-egipci estaria en mans dels italians, que podrien disposar a llur discreció de l'economia d'aquells països.

3. A Londres hom tem, també, que un cop conquistada Abissínia, Itàlia (que té molta gana), podria intentar de crear a través d'Egipte, una continuïtat territorial entre Líbia i Etiòpia.

Quant a França, la qüestió és diferent: Laval ha comprat l'amistat italiana regalant a Itàlia el dret de construir un ferrocarril que uneixi la Somàlia i l'Eritrea. Naturalment, el feixisme vol donar tot seguit un sentit militar i polític a aquest ferrocarril, que no es construirà mai, perquè Itàlia no té capitals per a construir una via llarga de 1.600 quilòmetres.

L'expedició militar contra Abissínia presenta tals dificultats que molts crítics militars preveuen una desfeta italiana. Això pot semblar exagerat. De tota manera Abissínia té al seu favor: la distància de sis a set mil quilòmetres que la separa d'Itàlia; de Massawa (port italià de l'Àfrica) fins a Addis Abeba hi ha 750 quilòmetres en línia recta. Hi ha després les dificultats enormes del camí a través de zones impracticables on les caravanes per a arribar a destí han de passar tres o quatre setmanes exposades a tota mena d'embarcades. El nombre enorme de soldats invasors, malgrat llur joventut, han de caure colpits, homes i animals, pel clima, les fatigues i les malalties. L'avancé en aquestes condicions, sense carreteres estratègiques, sense ferrocarrils i sense centres habitats, és d'extrema dificultat. Afegeixi el coratge indomitable dels abissinis, mestres en la guerrilla, i hom es fa una idea de la dificultat de l'empresa. Els atacs aeris són inútils a Abissínia perquè no tenen avions a colpir; tota vegada que manquen del tot ciutats, fabricues, fortaleces, casernes, etc. El clima és absolutament enemic dels blancs. L'anèmia tropical, la dissenteria, la malària, fan estralls entre els soldats.

A favor d'Itàlia hi ha: la preparació psicològica de l'exercit italià i la seva preparació tècnica, mil vegades superior a la de l'exercit abissini. L'any 1911 Itàlia per a conquerir la Tripolitània posà en campanya 200.000 homes; però la reconquesta d'aquesta colònia ha durat del 1919 al 1934. Això demostra el que duraria una campanya a Abissínia. L'any 1896 Crispien havia de vèncer si no volia ésser tret del govern; l'any 1935 Mussolini ha de vèncer si no vol fer una mala fi. Crispien perdé i caigué. Mussolini farà tots els possibles per no sofrir la mateixa sort. Però li caldrà fer els comptes als negres...

I no seran sols els negres!

Que Mussolini està decidit a no tornar enrera ho prova el fet d'haver mobilitzat 1.300.000 homes, i que desafia les tres del govern anglès i les de l'opinió pública de tot el món civilitzat.

La seva follia el posa enfront d'Europa i això pot donar lloc a greus complicacions.

Però d'una Europa feixista no se'n pot esperar altra cosa que complicacions, guerres i... desgràcies.

La Lliga de les Nacions hauria hagut de perseguir la finalitat d'impe-

dir als diversos feixismes que escampessin llur activitat criminal per l'estranger. Però quan no es vol impedir que el feixisme es desenvolupi a l'interior, no es pot reeixir a frenar-lo quan s'escampa a l'exterior.

Alguna cosa en sap d'això l'Anglaterra: quan el feixisme era feble i havia pogut dominar-lo amb tota facilitat, el va amoxiar i el va ajudar en tots sentits; ara que el feixisme italià és (o es creu ésser) fort,

tot ho fa suposar, a aquesta aventura, no sols s'haurà d'entendre amb els negres, sinó també amb els grocs. Quant a Alemanya des del dia que se sentí traïda, o sigui des que Itàlia ha segellat l'amistat amb França, només té un desig: que Itàlia es trenqui la nou del coll. No importa on sigui, mentre se la trenqui.

L'Abissínia és un país gran com prop de tres vegades Itàlia: té una superfície de prop d'un milió dos-cents mil quilòmetres quadrats i una població — la major part cristiana (copta) — de prop de deu milions. Té un sistema guerrer del tot especial adaptat al clima i al terreny. El Negus pot posar en peu de guerra immediatament 300.000 homes. Els armaments d'Abissínia consisteixen en fusells, metralladores, canons lleugers, els únics operants en aquestes regions, i uns pocs aeroplans.

El «DUCE»

Com és sabut, Abissínia forma part de la Societat de les Nacions, on fou recolzada per Itàlia. El Negus posseeix el collar italià de l'Amnúnzita o sigui la més alta distinció italiana que, simbòlicament, el fa cosí del rei. L'any 1928 Itàlia proposà a Abissínia i fou signat un Tractat d'amistat per vint anys.

Ah, l'amistat amb el feixisme!

L'expedició militar contra Abissínia presenta tals dificultats que molts crítics militars preveuen una desfeta italiana. Això pot semblar exagerat. De tota manera Abissínia té al seu favor: la distància de sis a set mil quilòmetres que la separa d'Itàlia; de Massawa (port italià de l'Àfrica) fins a Addis Abeba hi ha 750 quilòmetres en línia recta. Hi ha després les dificultats enormes del camí a través de zones impracticables on les caravanes per a arribar a destí han de passar tres o quatre setmanes exposades a tota mena d'embarcades. El nombre enorme de soldats invasors, malgrat llur joventut, han de caure colpits, homes i animals, pel clima, les fatigues i les malalties. L'avancé en aquestes condicions, sense carreteres estratègiques, sense ferrocarrils i sense centres habitats, és d'extrema dificultat. Afegeixi el coratge indomitable dels abissinis, mestres en la guerrilla, i hom es fa una idea de la dificultat de l'empresa. Els atacs aeris són inútils a Abissínia perquè no tenen avions a colpir; tota vegada que manquen del tot ciutats, fabricues, fortaleces, casernes, etc. El clima és absolutament enemic dels blancs. L'anèmia tropical, la dissenteria, la malària, fan estralls entre els soldats.

A favor d'Itàlia hi ha: la preparació psicològica de l'exercit italià i la seva preparació tècnica, mil vegades superior a la de l'exercit abissini. L'any 1911 Itàlia per a conquerir la Tripolitània posà en campanya 200.000 homes; però la reconquesta d'aquesta colònia ha durat del 1919 al 1934. Això demostra el que duraria una campanya a Abissínia. L'any 1896 Crispien havia de vèncer si no volia ésser tret del govern; l'any 1935 Mussolini ha de vèncer si no vol fer una mala fi. Crispien perdé i caigué. Mussolini farà tots els possibles per no sofrir la mateixa sort. Però li caldrà fer els comptes als negres...

I no seran sols els negres!

Que Mussolini està decidit a no tornar enrera ho prova el fet d'haver mobilitzat 1.300.000 homes, i que desafia les tres del govern anglès i les de l'opinió pública de tot el món civilitzat.

La seva follia el posa enfront d'Europa i això pot donar lloc a greus complicacions.

Però d'una Europa feixista no se'n pot esperar altra cosa que complicacions, guerres i... desgràcies.

La Lliga de les Nacions hauria hagut de perseguir la finalitat d'impe-

dir als diversos feixismes que escampessin llur activitat criminal per l'estranger. Però quan no es vol impedir que el feixisme es desenvolupi a l'interior, no es pot reeixir a frenar-lo quan s'escampa a l'exterior.

Alguna cosa en sap d'això l'Anglaterra: quan el feixisme era feble i havia pogut dominar-lo amb tota facilitat, el va amoxiar i el va ajudar en tots sentits; ara que el feixisme italià és (o es creu ésser) fort,

tot ho fa suposar, a aquesta aventura, no sols s'haurà d'entendre amb els negres, sinó també amb els grocs. Quant a Alemanya des del dia que se sentí traïda, o sigui des que Itàlia ha segellat l'amistat amb França, només té un desig: que Itàlia es trenqui la nou del coll. No importa on sigui, mentre se la trenqui.

L'Abissínia és un país gran com prop de tres vegades Itàlia: té una superfície de prop d'un milió dos-cents mil quilòmetres quadrats i una població — la major part cristiana (copta) — de prop de deu milions. Té un sistema guerrer del tot especial adaptat al clima i al terreny. El Negus pot posar en peu de guerra immediatament 300.000 homes. Els armaments d'Abissínia consisteixen en fusells, metralladores, canons lleugers, els únics operants en aquestes regions, i uns pocs aeroplans.

El «DUCE»

Com és sabut, Abissínia forma part de la Societat de les Nacions, on fou recolzada per Itàlia. El Negus posseeix el collar italià de l'Amnúnzita o sigui la més alta distinció italiana que, simbòlicament, el fa cosí del rei. L'any 1928 Itàlia proposà a Abissínia i fou signat un Tractat d'amistat per vint anys.

Ah, l'amistat amb el feixisme!

L'expedició militar contra Abissínia presenta tals dificultats que molts crítics militars preveuen una desfeta italiana. Això pot semblar exagerat. De tota manera Abissínia té al seu favor: la distància de sis a set mil quilòmetres que la separa d'Itàlia; de Massawa (port italià de l'Àfrica) fins a Addis Abeba hi ha 750 quilòmetres en línia recta. Hi ha després les dificultats enormes del camí a través de zones impracticables on les caravanes per a arribar a destí han de passar tres o quatre setmanes exposades a tota mena d'embarcades. El nombre enorme de soldats invasors, malgrat llur joventut, han de caure colpits, homes i animals, pel clima, les fatigues i les malalties. L'avancé en aquestes condicions, sense carreteres estratègiques, sense ferrocarrils i sense centres habitats, és d'extrema dificultat. Afegeixi el coratge indomitable dels abissinis, mestres en la guerrilla, i hom es fa una idea de la dificultat de l'empresa. Els atacs aeris són inútils a Abissínia perquè no tenen avions a colpir; tota vegada que manquen del tot ciutats, fabricues, fortaleces, casernes, etc. El clima és absolutament enemic dels blancs. L'anèmia tropical, la dissenteria, la malària, fan estralls entre els soldats.

A favor d'Itàlia hi ha: la preparació psicològica de l'exercit italià i la seva preparació tècnica, mil vegades superior a la de l'exercit abissini. L'any 1911 Itàlia per a conquerir la Tripolitània posà en campanya 200.000 homes; però la reconquesta d'aquesta colònia ha durat del 1919 al 1934. Això demostra el que duraria una campanya a Abissínia. L'any 1896 Crispien havia de vèncer si no volia ésser tret del govern; l'any 1935 Mussolini ha de vèncer si no vol fer una mala fi. Crispien perdé i caigué. Mussolini farà tots els possibles per no sofrir la mateixa sort. Però li caldrà fer els comptes als negres...

I no seran sols els negres!

Que Mussolini està decidit a no tornar enrera ho prova el fet d'haver mobilitzat 1.300.000 homes, i que desafia les tres del govern anglès i les de l'opinió pública de tot el món civilitzat.

La seva follia el posa enfront d'Europa i això pot donar lloc a greus complicacions.

Però d'una Europa feixista no se'n pot esperar altra cosa que complicacions, guerres i... desgràcies.

La Lliga de les Nacions hauria hagut de perseguir la finalitat d'impe-

dir als diversos feixismes que escampessin llur activitat criminal per l'estranger. Però quan no es vol impedir que el feixisme es desenvolupi a l'interior, no es pot reeixir a frenar-lo quan s'escampa a l'exterior.

Alguna cosa en sap d'això l'Anglaterra: quan el feixisme era feble i havia pogut dominar-lo amb tota facilitat, el va amoxiar i el va ajudar en tots sentits; ara que el feixisme italià és (o es creu ésser) fort,

tot ho fa suposar, a aquesta aventura, no sols s'haurà d'entendre amb els negres, sinó també amb els grocs. Quant a Alemanya des del dia que se sentí traïda, o sigui des que Itàlia ha segellat l'amistat amb França, només té un desig: que Itàlia es trenqui la nou del coll. No importa on sigui, mentre se la trenqui.

L'Abissínia és un país gran com prop de tres vegades Itàlia: té una superfície de prop d'un milió dos-cents mil quilòmetres quadrats i una població — la major part cristiana (copta) — de prop de deu milions. Té un sistema guerrer del tot especial adaptat al clima i al terreny. El Negus pot posar en peu de guerra immediatament 300.000 homes. Els armaments d'Abissínia consisteixen en fusells, metralladores, canons lleugers, els únics operants en aquestes regions, i uns pocs aeroplans.

El «DUCE»

Com és sabut, Abissínia forma part de la Societat de les Nacions, on fou recolzada per Itàlia. El Negus posseeix el collar italià de l'Amnúnzita o sigui la més alta distinció italiana que, simbòlicament, el fa cosí del rei. L'any 1928 Itàlia proposà a Abissínia i fou signat un Tractat d'amistat per vint anys.

Ah, l'amistat amb el feixisme!

L'expedició militar contra Abissínia presenta tals dificultats que molts crítics militars preveuen una desfeta italiana. Això pot semblar exagerat. De tota manera Abissínia té al seu favor: la distància de sis a set mil quilòmetres que la separa d'Itàlia; de Massawa (port italià de l'Àfrica) fins a Addis Abeba hi ha 750 quilòmetres en línia recta. Hi ha després les dificultats enormes del camí a través de zones impracticables on les caravanes per a arribar a destí han de passar tres o quatre setmanes exposades a tota mena d'embarcades. El nombre enorme de soldats invasors, malgrat llur joventut, han de caure colpits, homes i animals, pel clima, les fatigues i les malalties. L'avancé en aquestes condicions, sense carreteres estratègiques, sense ferrocarrils i sense centres habitats, és d'extrema dificultat. Afegeixi el coratge indomitable dels abissinis, mestres en la guerrilla, i hom es fa una idea de la dificultat de l'empresa. Els atacs aeris són inútils a Abissínia perquè no tenen avions a colpir; tota vegada que manquen del tot ciutats, fabricues, fortaleces, casernes, etc. El clima és absolutament enemic dels blancs. L'anèmia tropical, la dissenteria, la malària, fan estralls entre els soldats.

A favor d'Itàlia hi ha: la preparació psicològica de l'exercit italià i la seva preparació tècnica, mil vegades superior a la de l'exercit abissini. L'any 1911 Itàlia per a conquerir la Tripolitània posà en campanya 200.000 homes; però la reconquesta d'aquesta colònia ha durat del 1919 al 1934. Això demostra el que duraria una campanya a Abissínia. L'any 1896 Crispien havia de vèncer si no volia ésser tret del govern; l'any 1935 Mussolini ha de vèncer si no vol fer una mala fi. Crispien perdé i caigué. Mussolini farà tots els possibles per no sofrir la mateixa sort. Però li caldrà fer els comptes als negres...

I no seran sols els negres!

Que Mussolini està decidit a no tornar enrera ho prova el fet d'haver mobilitzat 1.300.000 homes, i que desafia les tres del govern anglès i les de l'opinió pública de tot el món civilitzat.

La seva follia el posa enfront d'Europa i això pot donar lloc a greus complicacions.

Però d'una Europa feixista no se'n pot esperar altra cosa que complicacions, guerres i... desgràcies.

La Lliga de les Nacions hauria hagut de perseguir la finalitat d'impe-

dir als diversos feixismes que escampessin llur activitat criminal per l'estranger. Però quan no es vol impedir que el feixisme es desenvolupi a l'interior, no es pot reeixir a frenar-lo quan s'escampa a l'exterior.

Alguna cosa en sap d'això l'Anglaterra: quan el feixisme era feble i havia pogut dominar-lo amb tota facilitat, el va amoxiar i el va ajudar en tots sentits; ara que el feixisme italià és (o es creu ésser) fort,

tot ho fa suposar, a aquesta aventura, no sols s'haurà d'entendre amb els negres, sinó també amb els grocs. Quant a Alemanya des del dia que se sentí traïda, o sigui des que Itàlia ha segellat l'amistat amb França, només té un desig: que Itàlia es trenqui la nou del coll. No importa on sigui, mentre se la trenqui.

L'Abissínia és un país gran com prop de tres vegades Itàlia: té una superfície de prop d'un milió dos-cents mil quilòmetres quadrats i una població — la major part cristiana (copta) — de prop de deu milions. Té un sistema guerrer del tot especial adaptat al clima i al terreny. El Negus pot posar en peu de guerra immediatament 300.000 homes. Els armaments d'Abissínia consisteixen en fusells, metralladores, canons lleugers, els únics operants en aquestes regions, i uns pocs aeroplans.

El «DUCE»

Com és sabut, Abissínia forma part de la Societat de les Nacions, on fou recolzada per Itàlia. El Negus posseeix el collar italià de l'Amnúnzita o sigui la més alta distinció italiana que, simbòlicament, el fa cosí del rei. L'any 1928 Itàlia proposà a Abissínia i fou signat un Tractat d'amistat per vint anys.

Ah, l'amistat amb el feixisme!

L'expedició militar contra Abissínia presenta tals dificultats que molts crítics militars preveuen una desfeta italiana. Això pot semblar exagerat. De tota manera Abissínia té al seu favor: la distància de sis a set mil quilòmetres que la separa d'Itàlia; de Massawa (port italià de l'Àfrica) fins a Addis Abeba hi ha 750 quilòmetres en línia recta. Hi ha després les dificultats enormes del camí a través de zones impracticables on les caravanes per a arribar a destí han de passar tres o quatre setmanes exposades a tota mena d'embarcades. El nombre enorme de soldats invasors, malgrat llur joventut, han de caure colpits, homes i animals, pel clima, les fatigues i les malalties. L'avancé en aquestes condicions, sense carreteres estratègiques, sense ferrocarrils i sense centres habitats, és d'extrema dificultat. Afegeixi el coratge indomitable dels abissinis, mestres en la guerrilla, i hom es fa una idea de la dificultat de l'empresa. Els atacs aeris són inútils a Abissínia perquè no tenen avions a colpir; tota vegada que manquen del tot ciutats, fabricues, fortaleces, casernes, etc. El clima és absolutament enemic dels blancs. L'anèmia tropical

La guerra?

Impressió de
darrera hora

La darrera impressió que comuniquen els telegrams és que "la ruptura segueix essent possible, però hom no pot afirmar que la situació és més greu que aquests últims dies". En efecte, malgrat l'expectació justificada que ha desvetllat el Consell de ministres italià i les insinuacions que conté, no sembla que en el fons hagi canviat gaire la situació després dels incidents importants de la setmana passada: discursos de Hoare—fred i lúcid—, de Laval—excel·lent en la seva moderació—, Litvinov i d'altres. Recapitulant amb atenció les informacions recents, trobem que, fet i fet, encara que això sigui jugar molt fort, tal vegada la posició italiana continua essent de cara a les dictadures interiors. I polser Anglaterra, cal dir-ho, també s'abandona una mica al foc perillós del bluf. És simptomàtic que els periòdics italians, fins els més bel·licosos, no exagerin massa la nota en aquests moments: més aviat resulten prudentes en relació a campanyes de fa poc temps. Parlen de l'esperit europeu que, a entendre d'ells i de Litvinov, hauria de tenir la S. de N. Un "esperit" difícil d'establir sense minvar automàticament l'organisme de Ginebra... Per altra banda, no són solament França, Anglaterra i la U. R. S. S. que envolten Itàlia de resistències. És la singular intervenció dels Estats Units, la incògnita japonesa, les posicions de clar suport a Ginebra per part de la Petita Entesa, l'entesa balcànica, els Estats nord-europeus i tota la gamma de països satèl·lits de les grans potències i, especialment, l'atmosfera moral hostil que es respira arreu del món i que ha estat percebuda clarament per la dictadura feixista, tot plegat, que pot contribuir a aturar Itàlia. I, encara, dintre el creït relatiu que cal concedir a les paraules de la grossera diplomàcia germanica, hi ha declaracions alemanyes autoritzades en el sentit de no recolzar la hipotètica acció violenta d'Itàlia. I per al sembla faltar l'últim reforç—això sí, temible—que podia esperar Mussolini.

Per molt que impressioni, i amb motiu, l'actitud aparentment indecible del Duce, cal pensar—com fan notar a Londres—que Itàlia perdria més que no guanyaria retirant-se de la S. de N.; i, a més, en cas d'una actió impremeditada per part seva ofereix menys probabilitats favorables que contràries, essent-hi el que és desfavorable la situació objectiva.

Cal no oblidar, per fi, les dades i antigues, i en particular la situació financera italiana. Sense diners, sense crèdit i sense primeres matèries, difícilment podria sostenir una campanya per força llarga, sobretot si amb l'aplicació de sancions el conflicte desbordava de molt—cosa inevitable—l'Àfrica lliunyana, i en el fons indiferent a molts europeus, d'Àfrica. Perquè ja hem donat com a improbable la col·laboració entre Itàlia i l'Alemanya nazi, encara no ben rearmada per a llançar-se obertament a un conflicte bèl·lic. Però fins suposant que s'establís aquesta aliança efectiva, o que es confirmés un possible pacte secret del qual s'ha parlat de vegades, Alemanya tampoc no té diners, cridit ni primeres matèries, i això és sempre una dada preciosa ara que les guerres són especialment afer de resistència econòmica.

Algun telegrama de premsa ha parlat, doncs, amb fonament, de les "mutacions de vegades genials" del Duce. Al mateix temps es parla, però, de "concessions importants", les quals evidentment només poden ésser a costa d'Àfrica i amb consentiment d'aquesta. Si, per a evitar o localitzar una guerra, la S. de N. conservava una injustícia flagrant, el seu fracàs seria tan sorollós com amb la mateixa guerra. El Comitè dels Cinc, però, i les parts litigants, tenen la paraula i no trigarem pas gaires dies a saber si per fi s'ha trobat una fórmula per a deixar tothom satisfet en un grau suficient a atemporar les tres guerres.

La facècia de les Obres Públiques

Acompanyem en el sentiment el senyor Vallés i Pujals, Gestor d'Obres Públiques a la Generalitat, per la facècia que li han jugat amb la restitució a Madrid dels serveis d'Obres Públiques que li havien fet créure que eren definitivament restituits a Barcelona, anul·lant, per tant, una part de la incautació que després del 6 d'octubre s'havia fet del que havia estat traspassat.

Com que a nosaltres posar no ens ho deixarien dir, ho reproduïm de "La Veu", amb tot el regist d'amarg de les llàgrimes de consternació de còccodr que hi posa. Diu "La Veu":

"El fet que una manobra d'elements notoriament hostils a la causa de l'autonomia de Catalunya hagi pogut tenir prou força per a influir en les decisions del Consell de Ministres fins al punt d'ésser sotmes a revisió d'una ponència un decret de la Presidència publicat a la "Gaceta de Madrid" no pot contribuir certament a enaltir el prestigi del Govern en uns moments crítics en què és més necessari que mai que el Govern de la República es vegi voltat del màxim prestigi."

Trobareu
La Rambla de Catalunya
als quioscos del carrer
d'Alcalà i de la Porta
del Sol

Les responsabilitats internacionals en el conflicte italo-abissini

Les conseqüències de la complicitat anglesa amb les dictadures europees

der AURELIO NATOLI

Amb la més gran amargor els homes nets de tot remordiment miren la situació internacional. Tot allò que havíem previst es descabdella amb una inexorable lògica. Però aquesta constatació que els antifeixistes democràtics, infrangiblement democràtics, fem avui ens dona amargor i no satisfacció, perquè les conseqüències de la passivitat i de la complicitat amb el feixisme de les cancelleries europees són ruïnes i sang, desordre i confusió. No tenim ni l'històric recurs a la "religió consoladora de l'anarquia", com el tenia en 1920 el fundador del feixisme italià, Benito Mussolini, quan en protestar contra els Estats, "ja siguin liberals, socialistes o dictatorials", prometia lliurar-se a l'anarquisme. Tot el que els cecs—o, pitjor, els cecs falsos i els sords falsos—no volgueren veure i escoltar, es pot constatar avui, trágica realitat europea, d'un continent que el feixisme dictatorial empeny cap a l'abisme.

El feixisme alemany, incapaci-

tat de trobar una sortida a la seva follia, tracta d'apagar el descontent interior amb una altra matança estil 30 de juny: el Govern nacionalista, aquesta vegada, es posa contra els "elms d'acer" nacionalistes; el Govern concordatori, que com al seu primer acte transcendental signa el pacte amb el Vaticà, amenaça els catòlics, que avui paguen el seu gran error d'haver afavorit—a Alemanya, com a Itàlia i com a tot arreu—l'aventura dictatorial. Matança a l'interior, fallida financera, malgrat la "caixa negra" que despulla els alemanys per crear un tresor de guerra; preparació d'una altra matança en més gran estil a l'exterior.

Austria, l'"Estat catòlic" preparat per monsenyor Seipel, realitzat per Dollfuss i continuat per l'actual testaferró canceller, ja està sota el control del cap de les "heimwehren", príncep Starhemberg, el cap feixista i habsbúrgic que dissol fins les organitzacions dels cristians democràtics. L'"Estat catòlic" es transfor-

ma en Estat dictatorial, monàrquic, militarista, que demana diners a la Societat de Nacions per poder viure, però que ofensa milions de pessetes als Habsburg i malversa els milions dels emprèstits exteriors en armaments.

A Itàlia, el conflicte amb Abissínia és la tradicional sortida trágica, sagnant, de totes les dictadures: la fallida financera i econòmica no pot trobar un remei en el règim que l'ha provocada; dotze anys de dictadura han aixafat finança, comerç, control públic, crítica, joventut, intel·ligència; i ara el dictador té a les seves mans el pes inert d'un gran país lligat, mut, malalt, i per trobar una sortida el llança a la guerra. ¿Què se li'n dona al dictador si les flames d'una guerra colonial poden encendre tot el món? Ell vol sortir-se de la situació insostenible: té la il·lusió que un triomf el farà més potent; un fracàs justificarà la seva caiguda.

Tres dictadures feixistes: tres punts neuràlgics d'Europa: pro-

blema alemany i de les seves relacions amb Europa; problema danubí, austro-alemany-italià; problema italo-abissini i les seves eventuals conseqüències, des del Pacífic al Rin, del Rin a la Vistula. Tot estava previst, tot es veia clar: no volgueren veure ni escoltar. Avui protesten. Però contra qui? Contra els mateixos haurien de protestar. En la trágica situació actual, el protecció està representat per Anglaterra i els Estats Units. La Premsa d'aquests dos països cada dia dona una conferència de moral política internacional: la polèmica entre la premsa feixista i la de Londres i Nova York s'ha fet violenta i dura a propòsit del conflicte italo-abissini. Els ianquis, que no van voler ratificar el Pacte de la Societat de Nacions després que un president americà l'havia redactat i signat, demanen l'arbitratge de la Lliga de Ginebra; Anglaterra, que ha deixat trencar la lletra i l'esperit del pacte pels feixismes europeus, pel Japó, ara defensa els drets de Ginebra, que ja no té ni autoritat material ni moral, debilitada pels egoïsmes de Londres.

La premsa anglesa, en les seves polèmiques amb la de Roma, a propòsit de les manifestacions antibritàniques organitzades pels feixistes, nega llur valor: no existeix ni pot existir opinió pública en un país que no té llibertat d'expressió ni d'organització; les manifestacions les organitza el Govern, que controla Premsa, sindicats, associacions, etc. De manera que un Govern semblant no pot dir que representa l'opinió nacional, atropellada i amorçada. Aquesta és una veritat evident; però ¿per què han estat dotze anys, els anglesos, a descobrir-la? Només ara ho veuen; i quan els interessos imperials anglesos estan amenaçats a la Mar Vermella i a les aigües del llac abissini Tsana, que reguen el cotó del Sudan anglo-egipci? La llei de moralitat política internacional té un caràcter grotesc si la moralitat es desverteja només quan es tracta de protegir interessos immorals. D'altra part, nosaltres, els italians, devem als governs de Londres—aduec als governs laboristes presidits pel fals pastor MacDonald—i als Estats Units l'existència del feixisme al nostre país. La manobra reaccionària que mogué el senyor Mussolini en 1919 no hauria aconseguit mai èxit a través del sufragi universal; triomfà amb un cop d'Estat regl, però l'èxit era provisional: sense el suport internacional dels governs "liberals", de les grans indústries monopolitzadores i dels bancs ianquis, el feixisme a Itàlia hauria estat efímer.

En 1924, quan l'assassinat de Matteotti, el feixisme es precipita vers una decadència perillosa per al règim dictatorial: a Itàlia els mateixos feixistes es treien l'insígnia del traï de l'americana i es donaven de baixa del partit. La situació del règim era trágica; greus foren els errors de les oposicions, però més greus que tot fou la intervenció anglesa que va treure el règim feixista de la crisi d'isolament i del menyspreu internacional. Sir Austen Chamberlain, ministre d'Estat, trencant amb la tradició anglesa, baixà fins a la Mediterrània per portar al dictador italià l'homenatge del Regne Unit i la solidaritat del Govern de Londres. Sir Austen Chamberlain no es limità a expressar una solidaritat platònica, sinó que, aixecant el braç a la manera feixista i elogiant el règim i el seu cap, proposà al Govern de Roma una solidaritat política en els proble-

tensius que aqueixes indústries es relacionen amb necessitats tan públiques i de primeríssima ordre, com la que ens ocupa, que afecta un article com el pa, el consum del qual és segur. I així com abans, en l'aspecte agrícola, preconcibava una intervenció estatal—no en un sentit burocràtic, entenguéu bé, sinó en un sentit ordenador—, així mateix entenc indispensable una intervenció en aquest aspecte industrial, cada dia més urgent i necessària. Abans he dit que hi havia massa terreny destinat al cultiu del blat; semblantment dir ara que hi ha massa fàbriques de farina. I així també com hi ha terres que produeixen poc i car, diré que hi ha moltes fàbriques situades antieconòmicament. I si m'apureu, també podria provar que amb un ús més antic, que encareix la indústria.

—Seria fàcil escometre aquesta solució?

—Aneu per parts. En primer lloc, tant l'aspecte agrícola com l'industrial requereixen molt de temps. En aquell interbreu un factor tan imponderable i perillós com la psicologia del pagès espanyol. I així, el treball en el seu hàbita, està fet ja fins i tot a les calamitats i angústies i incerteses del seu treball. Costaria feina desallotjar-lo dels seus costums i assolir una transformació de cultius. No obstant, cal fer-ho, aduec a costa de guanyar-se una impopularitat. Quant a l'aspecte industrial... En ell no hi ha problema psicològic, però existeix el més difícil d'un lligament d'interessos. S'accedeix quan de semblant a allò que s'esdevé en la indústria del ferro, en la qual hi ha una fàbrica que per les seves pessimes condicions—no he de dir quina és, ni crec que calgui perquè no tothom sapiga a la que em refereixo—produeix enormement car; totes les altres s'han afanyat a emmollar llurs preus als d'aquella, amb evident perjudici per al país. Així, amb les indispensables diferències, succeeix el mateix.

—Podria fer-se alguna cosa?

—Indubtablement. Però amb parsimònia. En allò que al blat fa referència, una prudent intervenció bancària de tipus estatal que independitzaria l'agricultor dels agiotistes al moment de realitzar la seva col·lita. I dispendiosa, perquè és molt perillós que la facilitat del crèdit enduti el camp excessivament. I pel que a les farines es refereix, la intervenció de les Cambres Agrícoles en el sentit d'intermediari entre l'agricultor i el farinaire per a reduir aquest al seu paper de molturador, seria molt convenient.

—Les mesures adoptades per aquests governs...

—No vull parlar-ne. Per què? No val la pena. Són maniobres polítiques encaminades a unes futures eleccions. No he de mirar ni referir-me a cap en particular per saber que han posat a mans d'unes organitzacions pseudo-catòlico-agrícoles—que eren mortes i ben mortes, amb arxiborsadíssima raó—tots els elements de la producció i d'aquest mal anomenat Consorci. Tot això és política i de la pitjor. Es crean un cooperativisme polític, amb gotes religioses—com si la religió tingués quelcom a veure aquí—en un problema que, pel contrari, requereix un cooperativisme fonamentalment econòmic, sense mescla de confessionalisme de cap mena. El que s'ha fet ha estat agrupar senzillament tots els interessos relacionats amb el blat, col·locant-los una creu a sobre. És a dir: que per poder viure al camp s'ha d'ésser catòlic i després beneir el blat.

Fa una pausa i continua:

—Després d'aquelles artístiques "excusades" de "El Debate", vaig esperar amb veritable curiositat les seves iniciatives des del Poder. Ara, tranquil·litat, puc afirmar que ni tenen idees ni tenen homes. Perquè no són homes—en el sentit creador de la política—els que no tenen una idea, ni són idees les que precisen d'un interès material per a viure.

Fa un gest de repugnància. I acaba:

—Bah! Parlem d'una altra cosa... No us sembla?

J. F. W.

L'escàndol del dia

Les relacions entre el blat i l'article 26 de la Constitució

entreviu amb Adolfo Vázquez Humasqué,
ex-director de l'Institut de la Reforma Agrària

El problema dels blats és de vigò actualitat. Ara i sempre, naturalment. Té la perpetua actualitat del problema damunt el qual gira l'economia domèstica espanyola, en tractar-se d'un article de consum obligat pels vint-i-quatre milions d'espanyols. I la política—la política menuda i de campanar—, que no perd ocasió d'emprar en un joc tots els factors que consideri oportuns, per sagrats que siguin, ha acabat per desplaçar aquest problema de la seva esfera econòmica per a incloure'l en l'òrbita d'un vulgar assumpte electoral i caquiqui. El blat i el pa, per a circular i ésser consumits, han de tenir un caire ideològic determinat i de pertànyer a un cert credo confessional. El blat, avui, ja no és classificat en bo o dolent, sinó en piú o impiú i, per a ésser molt, ha de tenir flaire de santedat i gairebé rebre els auxilis espirituals... i a més determinat nombre de benediccions. Blat de Déu i blat de Salomó. Naturalment, aquestes inoportunes classificacions del ric cereal han creat un confusionalisme en el problema que dona lloc que ningú s'entengui, mentre que tota l'economia rural i camperola espanyola cruixeix alarmantment, en angustiosos adrements d'un catastròfic ensorrament.

Perquè ens informés en tan interessant afer, hem acudit a la prestigiosa figura de don Adolfo Vázquez Humasqué. Tant per la seva professió com pels càrrecs que ha exercit, és persona perfectament conexasora del problema, les incidències del qual segueix pas a pas, amb escrupolosa atenció. No obstant, en escoltar avui els nostres desigs, ha adoptat un gest burlesc per a dir-nos:

—El problema del blat? Si... Jo creia entendre quelcom d'aquelles assumptes que era un professional. I ara, però, avui, he descobert amb profunda sorpresa que entre el blat i l'article 26 de la Constitució existeixen relacions que no m'ensenyaren a l'Escola d'Enginyers. I ja estic en un galimaties, perquè no sabia que per a obtenir una bona collita calia ésser polític...

Fa una pausa i continua:

—Ara, parlant seriosament, us diré que el nostre problema blader aterra de la impossibilitat de calcular mai aproximadament quina serà la producció del nostre país. No es pot dir d'Espanya produeix el blat en déficit o amb superàvit. I el trist és que hi ha raons tècniques que abonen aquesta inseguretat. El nostre clima: és dur, de temperatures que tendeixen fàcilment a ésser extremes, amb característiques higromètriques sumament variables. En aquestes condicions és lògic deduir que l'anormalitat de les nostres produccions és el normal i el corrent. Que després d'un any d'una collita esplèndida n'hi hagi d'altres que l'excès obligui a realitzar importacions. Un clima centre-europeu, com el de França, on la humitat i les temperatures són més iguals i menys extremes que les nostres, pot permetre collites sensiblement iguals i servir de base a una economia industrial i agrícola regular i prevista. A Espanya és ben al contrari, un creure de seca, lliurat a totes les variabilitats. I així pot donar-se el cas que hi hagi anys—he presentat el fet—que a la província de Còrdova, una terra que una collita ha donat prop de trenta fanegues, en anys successius ha donat una producció tan escassa i ridícula que fou preferible introduir-hi les cavalleries i no realitzar la recol·lecció.

Continua:

—Del terme mitjà de quaranta milions de quintars mètrics que són necessaris—trenta-cinc per al consum i cinc per a la sembra i sempre en xifres aproximades—, mai no se sap fins juny el que es podrà obtenir. I quan un any s'obté un superàvit en la producció, per petit que sigui, sorgeix el conflicte. Perquè, naturalment, el que es consum val molt; però el que sobra manca de valor. I com és natural, tots procuren que el blat que sobri sigui el dels altres i no el seu. I, per altra banda, el conflicte s'agreuja perquè a penes recollida la collita, la immensa majoria dels petits camperols pretenen vendre tot el que han collit, deprenant així el producte lamentablement i in-

ADOLFO VÁZQUEZ HUMASQUÉ

fitar-se de les angústies i misèries que produeix per a enclavar-lo en un lamentable terme de baixa política encaminat a cercar vot. Així es destrueix l'economia nacional i, a la llarga, s'arruïna el camp, encara que s'obtinguin actes al Parlament.

En una ordenació adequada del problema blader, el primer que cal fer és reduir el cultiu. Aquella reducció cal efectuar-la, no tan sols en l'extensió superficial, sinó atenent la qualitat de les terres. Una gran part de la misèria del camp s'origina en què s'han dedicat al cultiu del blat terres sense cap aptitud per a aquesta producció i que el donen escàs, car i dolent. No són moltes les nostres zones veritablement bladeres; a elles ha de reduir-se aquest cultiu, si bé atenent-lo degudament. Tot terreny que produeixi una relació menor de dotze a un hauria d'ésser eliminat inexorablement en aquesta producció, puix que pertorba posteriorment tot el problema, en introduir-hi un factor d'un cereal que ha resultat fabulosa-

ment car.

—Perquè no cal oblidar que un règim republicà ha d'entendre el màxim del seu mínim que es deriva d'una legislació social que vetlli perquè el jornal del camperol sigui remunerador. I una de dos: si en un camp que solament produeix set o vuit per un s'abonen els jornals deguts, el preu re saltarà caríssim; i si es vol que el preu resulti barat, serà a costa de jornals de fam. Per això propugno la necessitat imprescindible que una explotació científica del camp conduïti lentament a l'exclusió del cultiu blader totes aquelles terres la productivitat de les quals no assoleixi el mínim que permeti un rendiment adequat sense forçar abusivament els altres termes de l'explotació.

El problema s'agreuja, com deia abans, per la necessitat de l'agricultor que l'impulsa a vendre el que ha recollit en els primers moments de la collita. Aquesta abundor d'oferta crea una depreciació forçosa en un producte que, com acabem de veure, ofereix un marge escassíssim de beneficis. I, naturalment, apareix el negoci brut, el negoci il·lícit del que comercia fredament i sense perills amb la misèria aliena. Recollida la collita, sorgeix en escena el farinaire. Aquest té a les seves mans dos negocis: l'un, el seu propi, el derivat de la seva mateixa professió, que és lícit i correcte, i la ganància del qual és segura; l'altre, que ja no és tolerable ni permisible, i que consisteix en l'agil escandalós i immoral de lliurar-se a comprar el blat barat, al preu que ell imposa a modestos agricultors que necessiten diners urgents, per a després vendre la farina al preu que ells volen. En aquest agil, en aquest preu i treu, el farinaire aconsegueix assolir en moltes ocasions un benefici de dotze o setze pessetes en els cent quilos, que és perfectament intolerable.

—¿Hi hauria manera d'evitar aquests fets?

—Naturalment. Jo sóc partidari de respectar la llibertat d'indústria. Però aquest principi liberal, aplicable i aduec obligat quan es tracta d'indústries privades, no pot fer-se ex-

comprensible, per tal com la necessitat del consum assegura la venda, indubtablement.

—I això no té remei?

—El té, evidentment. Però el remei està en estudiar el problema tècnicament i científicament, en un aspecte econòmic i social, sense pretendre apro-

—Seria fàcil escometre aquesta solució?

—Aneu per parts. En primer lloc, tant l'aspecte agrícola com l'industrial requereixen molt de temps. En aquell interbreu un factor tan imponderable i perillós com la psicologia del pagès espanyol. I així, el treball en el seu hàbita, està fet ja fins i tot a les calamitats i angústies i incerteses del seu treball. Costaria feina desallotjar-lo dels seus costums i assolir una transformació de cultius. No obstant, cal fer-ho, aduec a costa de guanyar-se una impopularitat. Quant a l'aspecte industrial... En ell no hi ha problema psicològic, però existeix el més difícil d'un lligament d'interessos. S'accedeix quan de semblant a allò que s'esdevé en la indústria del ferro, en la qual hi ha una fàbrica que per les seves pessimes condicions—no he de dir quina és, ni crec que calgui perquè no tothom sapiga a la que em refereixo—produeix enormement car; totes les altres s'han afanyat a emmollar llurs preus als d'aquella, amb evident perjudici per al país. Així, amb les indispensables diferències, succeeix el mateix.

—Podria fer-se alguna cosa?

—Indubtablement. Però amb parsimònia. En allò que al blat fa referència, una prudent intervenció bancària de tipus estatal que independitzaria l'agricultor dels agiotistes al moment de realitzar la seva col·lita. I dispendiosa, perquè és molt perillós que la facilitat del crèdit enduti el camp excessivament. I pel que a les farines es refereix, la intervenció de les Cambres Agrícoles en el sentit d'intermediari entre l'agricultor i el farinaire per a reduir aquest al seu paper de molturador, seria molt convenient.

—Les mesures adoptades per aquests governs...

—No vull parlar-ne. Per què? No val la pena. Són maniobres polítiques encaminades a unes futures eleccions. No he de mirar ni referir-me a cap en particular per saber que han posat a mans d'unes organitzacions pseudo-catòlico-agrícoles—que eren mortes i ben mortes, amb arxiborsadíssima raó—tots els elements de la producció i d'aquest mal anomenat Consorci. Tot això és política i de la pitjor. Es crean un cooperativisme polític, amb gotes religioses—com si la religió tingués quelcom a veure aquí—en un problema que, pel contrari, requereix un cooperativisme fonamentalment econòmic, sense mescla de confessionalisme de cap mena. El que s'ha fet ha estat agrupar senzillament tots els interessos relacionats amb el blat, col·locant-los una creu a sobre. És a dir: que per poder viure al camp s'ha d'ésser catòlic i després beneir el blat.

Fa una pausa i continua:

—Després d'aquelles artístiques "excusades" de "El Debate", vaig esperar amb veritable curiositat les seves iniciatives des del Poder. Ara, tranquil·litat, puc afirmar que ni tenen idees ni tenen homes. Perquè no són homes—en el sentit creador de la política—els que no tenen una idea, ni són idees les que precisen d'un interès material per a viure.

Fa un gest de repugnància. I acaba:

—Bah! Parlem d'una altra cosa... No us sembla?

J. F. W.

VINS PERELADA

Sol radiant de
l'Empordà.
Vinyes davant
la mar.

Ag.: F. QUINTANA, Llíria, 125. — Telèfon 79099

CINEMES

Cinema CALALUNYA

TOTALMENT REFORMAT

Avui, sessió continuada

4 tarda a 12:30 nit

Gran èxit del doble programa Fox

ASEGURE A SU MUJER

(Raul Roulien, Conchita Montenegro, Antoni Moreno, Mona Maris, etc., etc.)

5:25, 8:15 i 11:15

UN PAR DE DETECTIVES

(Victor Mac Laglen i Edmund Lowe)

DIBUJOS

NOTA.—Darrera volta del programa a les 9:50.

Autòsis

Avui, nit, a les 10:

Gran èxit de la grandiosa obra musical

Valse del Neva

per Paul Horbiger, música de J. Strauss.

Edifici de la Xina Imperial

PUBLI-CINEMA

Passatge de Gràcia, 57. Tel. 79681

Sessió continuada de 3 tarda a 1

matinada, Seient, i pesseia. A les

quatre canvi de programa

CURIOSITATS MUNDIALS

PREGUNTA OTRE (dibux)

ITALIA - ABISSINIA

(documental)

Noticiaris d'actualitat mundial

El conflicte italo-abissini

Servei especial de les nostres

agències

Edifici de la Xina Imperial

CINEMA PARIS

EL LOCAL MES CONFORTABLE

AMB LES MES BELLES

REPRESENTACIONS

Avui, tarda, continua: 3:30, Nit,

a les 9:45

Los de catorce años

— i —

Déjame soñar

Dissabte proper: ¿.....?

URQUINAONA

Gran Empresa Segarra

Avui, nit, a les 10:

ADORABLE

per Henry Garat i Janet Gaynor;

completament el programa els films

DE LIRIO DE VELOCIDAD

(Aventures d'un cameraman);

LAS BERMUDAS (ràpida mágica

Fox); ARENAS CANDENTES

(dibux); i BABILONIA MODERNA

(documental).

COLISEUM

Avui, nit, a les 10:

REVISTA PARAMOUNT

DIBUJOS

i l'estrena de la dinàmica comèdia

El buque sin puerto

per Gené Raymond i Nancy Carroll.

(Distribuit per Artistas Asociats.)

MARICEL-PARK

GRAN PARC D'ATRACCIONS

Obert tots els dies